

SPINNEN ALS ZEEVOGELVOEDSEL
SPIDERS AS FOOD FOR SEABIRDS

N.C. HOOGENDOORN
Veluwemeerstraat 49, 8226 HP Lelystad

Ballooning of small spiders, most notably of Linyphiidae, is a well known phenomenon in summer and autumn. On 19 October 1997, millions of small spiders crashed at sea just north of the Wadden Sea islands in a still following a period of southerly (offshore) winds. Black-headed Gulls were seen taken advantage of this unusual prey.

Op 19 oktober 1997 nam ik deel aan een pelagische tocht georganiseerd door de Dutch Birding Association. De tocht voerde vanuit Lauwersoog, via het zeegat tussen Ameland en Schiermonnikoog, enkele kilometers de Noordzee op en weer terug naar Lauwersoog. Onderweg bleek dat er regelmatig spinrag in de lucht zweefde met kleine spinnetjes eraan. Vooral tijdens de tweede helft van de tocht waren er steeds wel spinrag en/of spinnetjes te zien. De meeste spinnetjes waren hooguit enkele millimeters lang, maar éénmaal werd een stuk spinrag

ingevangen met een spin van zeker een halve centimeter. Aan dek werd een nog iets grotere spin waargenomen (ca. 1 cm), maar deze kan ook op een andere manier aan boord gekomen zijn.

Het zich voortbewegen door de lucht aan spinrag blijkt een voor veel soorten spinnen normaal fenomeen te zijn (Jones 1989). Dit verschijnsel wordt wel '*ballooning*' (ballonvaren) genoemd. Het is vooral bekend van de familie der Linyphiidae. Een spin die wil gaan ballonvaren klimt naar een hoog punt, spint enkele draden, en wordt op een gegeven moment meegevoerd door de wind. Als er veel spinnen tegelijkertijd in de lucht zijn zijn kunnen de draden zich samenvoegen en kan het een zeer opvallend verschijnsel zijn. In de herfst zijn het meest adulte spinnen maar in de vroege zomer zijn het waarschijnlijk meest onvolwassen spinnen. Ze kunnen op deze manier duizenden kilometers afleggen en verafgelegen eilanden koloniseren.

Voorafgaand aan 19 oktober was er gedurende enkele dagen een zuidelijke luchtstroming in het gebied van Nederland tot en met Noord Afrika. Op de dag zelf stond er 's ochtends nog een zwakke zuidelijke wind maar 's middags was het enige tijd windstil. Er moeten toen veel spinnen hun zweefvermogen verloren hebben en naar beneden gekomen zijn. Op de terugweg waren dan ook veel spinnen te zien op het wateroppervlak. Een precieze schatting van het aantal is niet gemaakt maar er waren geruime tijd meerdere spinnen per vierkante meter te zien, zodat het om miljoenen spinnen per km² moet zijn gegaan. Er werden toen ook regelmatig Kokmeeuwen *Larus ridibundus* waargenomen die, vooral bij stroomnaden, kleine partikels oppikten van het water. Het was niet mogelijk om te zien wat ze oppikten, maar de indruk bestond dat het de eerder waargenomen spinnetjes waren.

Het is vaker waargenomen dat zeevogels op zee insecten vingen. Zo bleek een Stormmeeuw *Larus canus* op de Doggersbank veel zweefvliegen Diptera spp. en kevers Coleoptera spp. gegeten te hebben (Winter 1995). Een Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* had resten van bladluizen Aphididae spp. in de maag (Voous 1954).

Jones D. 1989. A guide to Spiders of Britain and Northern Europe. Hamlyn Londen.

Winter C.J.N. 1995. Onverwachte prooien van Stormmeeuw *Larus canus* op volle zee. Sula 9: 123-126.

Voous K.H. 1954. Nog iets over het voedsel van het Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus*. Ardea 42: 217-218.